

PRESTATIEAFSPRAKEN 2022 T/M 2026 GEMEENTE ALMELO

Actieprogramma 2023

16/11/2022

beter wonen

Sint Joseph
daar voel je je thuis

**HURDERS
ADVIES
RAAD**

St. Huurdersplatform
Beter Wonen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Flexibele woningvoorraad	4
Hoofdstuk 2 Evenwichtige en gevarieerde woningvoorraad	7
Hoofdstuk 3 Toekomstbestendige en duurzame woningvoorraad	14
Hoofdstuk 4 Samenwerking	19

Hoofdstuk 1 FLEXIBELE WONINGVOORRAAD

Opgaven en ambitie

De opgaven op de woningmarkt van Almelo zijn groot. Zo zien we dat de vergrijzing toeneemt, huishoudens kleiner worden, mensen met een zorgvraag langer thuis wonen en nieuwkomers op de woningmarkt hun plek zoeken. Dat heeft allemaal gevolgen voor het aantal benodigde woningen en waar die woningen aan moeten voldoen. De huidige prognoses voorspellen een overschot van 210 sociale huurwoningen tussen 2025 en 2035 (Woonvisie Almelo 2020-2030). Tegelijkertijd constateren we ook dat de vraagdruk op de sociale huurmarkt toeneemt. De slagingskans is afgenomen van 36% in 2019 tot 14% in de eerste helft van 2021. De benodigde inschrijftijd is in dezelfde periode met meer dan één jaar toegenomen. We blijven de ontwikkelingen op de woningmarkt van Almelo volgen. Uitgangspunt voor deze prestatieafspraken is een voorraad die beter aansluit op de vraag. Dit vraagt om onderscheidende nieuwbouw, inbreiding, een vitale aantrekkelijke binnenstad en met elkaar scherp houden of bijsturen nodig is. Hier zetten we ons als gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties gezamenlijk voor in.

Doelen

- Een sociaal huurwoningaanbod dat meebeweegt met de (lokale) vraagontwikkeling;
- Onderscheidende nieuwbouw, inbreiding, een vitale aantrekkelijke binnenstad.

Focusafspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
1) Sturen op vernieuwing van de sociale huurvoorraad Alle partijen zetten zich in voor een woningvoorraad die overeenkomt met de vraag van de (lokale) sociale doelgroep en die in lijn ligt met de aanpak van andere opgaven (zoals duurzaamheid en herstructurering). Partijen spreken af, mede vanwege onzekerheden zoals de effecten van passend toewijzen, de marktsituatie nauwlettend te volgen. Op basis van de huidige plannen wordt er tot 2026 een afname verwacht van het aantal sociale huurwoningen. Nieuwbouw door de woningcorporaties wordt levensloopgeschikt ¹ opgeleverd.	De woningcorporaties leveren in 2023 samen 34 woningen en 11 eenheden op. Concreet betreft het de volgende activiteiten: • Beter Wonen levert 34 woningen en 11 eenheden op, waarvan 18 woningen en 11 eenheden op de locatie Acaciaschool en 16 woningen aan de Frans Halsstraat.• Beter Wonen realiseert in 2023 ook 1 woonwagons aan de Jan Tooropstraat• Sint Joseph levert geen nieuwe woningen op.	Beter Wonen Beter Wonen Sint Joseph

¹ Partijen hebben met 'levensloopgeschikt' als doel om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis in een passende woonomgeving te laten wonen. Dit is conform vigerend Bouwbesluit. Bij nieuwbouw denken we vooral aan niet-grondgebonden woningen.

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
Investeren in niet-DAEB heeft geen prioriteit. Inbreiding heeft de voorkeur boven uitbreiding. De gemeente ziet de woningcorporaties als preferente partner bij nieuwbouwontwikkelingen in de sociale huur en zet haar instrumentarium in om woningcorporaties goed in positie te brengen.	De aan-/ en verkoopactiviteiten van de woningcorporaties betreft: • De woningcorporaties zijn niet voornemens om woningen of grond aan te kopen in 2023. Eventuele in het verleden aangegane terugkoopafspraken van eerder verkochte woningen worden door de woningcorporaties nagekomen. • Sint Joseph heeft geen nieuwe verkoopactiviteiten in 2023. De afspraken over de verkoop van de locaties Rumerslanden zijn in 2022 afgerond. Voor de locatie Krikkenstraat/Hagenpark vind een nieuwe verkenning plaats. • Beter Wonen vertaalt haar nieuwe portefeuillestrategie in een aan- en verkoopbeleid, waarin aandacht is voor versnipperd bezit. De sloopactiviteiten van de woningcorporaties betreft: • Beter Wonen verwacht in het vierde kwartaal van 2022 de sloop van 48 portiekwoningen aan de Thorbeckelaan af te ronden. Op deze locatie komen o.a. 84 koopappartementen. Beter Wonen bouwt (vervangende) nieuwbouw aan de Bornebroeksestraat en Parallelweg. • Sint Joseph heeft geen sloopactiviteiten in 2023.	Woningcorporaties Sint Joseph Beter Wonen Beter Wonen Sint Joseph
2) Focus op betaalbaar wonen Betaalbaar wonen mogelijk maken voor lagere (midden)inkomens is de kerntaak van de woningcorporaties. Beter Wonen en Sint Joseph richten zich primair op het sociale huursegment (DAEB, huurprijs t/m € 752,33 – prijspeil 2021), maar zien toevoegen van middenhuur wél als een middel om wijken gedifferentieerder te maken. Beter Wonen en Sint Joseph hebben beperkt niet-DAEB-woningen in hun huuraanbod voor middeninkomens.	De gemeente en woningcorporaties monitoren de ontwikkelingen in en rondom middenhuurwoningen, waarbij aandacht is voor: • Het uitgangspunt dat de woningcorporaties het toevoegen van nieuwbouw in het middensegment in beginsel als de verantwoordelijkheid van marktpartijen zien. • Beter Wonen sluit het nieuw bouwen van middenhuurwoningen niet uit. • De woningcorporaties het uitrusten van grondposities (na sloop) met marktpartijen wél verkennen als optie binnen de samenwerking aan veerkrachtige wijken. • De lokale uitwerking van de nationale prestatieafspraken [NPA]. Beter Wonen liberaliseert in principe geen sociale huurwoningen, maar indien er een aanleiding is vanuit bijvoorbeeld de nieuwe portefeuillestrategie dan overlegt Beter Wonen met haar huurdersorganisatie SHBW de mogelijkheden om woningen te liberaliseren en zodoende door te schuiven naar middenhuur.	Gemeente en woningcorporaties Beter Wonen Woningcorporaties Woningcorporaties Beter Wonen en SHBW

Reguliere afspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
3) Verkoop van huurwoningen Beter Wonen en Sint Joseph verkopen sociale huurwoningen om bij te dragen aan: ➤ Een sociale huurwoningvoorraad die kwalitatief en kwantitatief aansluit bij de (toekomstige) woonvraag; ➤ Het aanbod voor koopstarters; ➤ Gedifferentieerde wijken; ➤ Financiële continuïteit op de lange termijn. De woningcorporaties verwachten tot en met 2026 gemiddeld 25 woningen per jaar te verkopen. De verkoopplannen zijn in lijn met het effectief realiseren van de ontwikkelopgave van de stad. Bij het bepalen van de verkooplijst houden de woningcorporaties rekening met de mogelijke effecten voor de leefbaarheid in wijken en buurten. De woningcorporaties verkopen geen individuele woningen in woningblokken die nog volledig in bezit zijn, om effectieve stappen naar CO₂-neutraal te kunnen zetten. Bij verkoop van woningen geldt een zelfbewoningsplicht voor vijf jaar.	Beter Wonen is niet voornemens om in 2023 woningen in de gemeente Almelo te verkopen. Sint Joseph is in 2023 voornemens om 25 woningen te verkopen	Beter Wonen Sint Joseph
4) Monitoring van beschikbaarheid De gemeente monitort de situatie op de woningmarkt tweejaarlijks. De woningcorporaties leveren gegevens uit het woonruimteverdeelsysteem en over de ontwikkeling van de woningvoorraad aan. Partijen bespreken de resultaten gezamenlijk.	De gemeente en woningcorporaties monitoren de lokale woningmarkt.	Gemeente en woningcorporaties

Hoofdstuk 2 EVENWICHTIGE EN GEVARIEERDE WONINGVOORRAAD

Opgaven en ambitie

We werken aan een meer evenwichtige opbouw van de wijken en het creëren van meer verscheidenheid in de woningtypes. We zetten erop in om sociale huurwoningen en woonvoorzieningen voor kwetsbare groepen beter over de gemeente te verdelen. Een gedifferentieerde woningvoorraad in elke wijk brengt mensen met verschillende achtergronden bij elkaar en helpt bij het vergroten van de leefbaarheid, sociale cohesie en samenredzaamheid. Het biedt gelegenheid om een wooncarrière in eigen wijk door te maken. De toestroom van huurders met een vorm van kwetsbaarheid en/of behoefte aan begeleiding leidt in bepaalde wijken tot afname van de veerkracht. Samen zetten we er dan ook op in om de wijken te versterken met bijvoorbeeld voorzieningen voor ontmoeting en een steunstructuur, waardoor ook kwetsbare mensen er een thuis vinden. Een van de instrumenten die de komende jaren ingezet gaat worden om tot meer gedifferentieerde wijken te komen is een integrale wijkaanpak. Herstructurering is hier onderdeel van. We constateren dat een integrale wijkaanpak een complex proces is waar zorgvuldigheid en een lange adem vereist is. We werken intensief samen om tot integrale en duurzame afwegingen te komen, zodat de minst veerkrachtige wijken er in 2026 beter voorstaan.

Doelen

- De woningvoorraad van de stad meer in evenwicht brengen vanuit vraag en aanbod: door toevoegen van sociale huur in wijken met beperkt aandeel sociale huur en sociale huurvoorraad laten afnemen in stadswijken met een groot aandeel sociale huur;
- Bewoners de gelegenheid bieden om (in eigen wijk) wooncarrière te maken;
- Voldoende divers aanbod van sociale huurwoningen voor elke doelgroep van bewoners: zowel in huishoudentype als economische draagkracht;
- Door herstructurering de diversiteit en kwaliteit van woningen verhogen in buurten waarin sprake is van verhoogd risico op leegstand (met het oog op toekomstbestendigheid).

Focusafspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
5) Samenwerken aan veerkrachtige wijken Partijen onderkennen dat er in een aantal wijken multiproblematiek speelt, die een integrale aanpak vraagt. Het streven om tot gezonde, veerkrachtige wijken in de gemeente te komen vraagt om het verbinden van verschillende opgaven, bestuurlijk commitment en ambtelijke continuïteit. Om langdurige betrokkenheid en stevige ambtelijke capaciteit te waarborgen, werken Beter Wonen, Sint Joseph en de gemeente	De gemeente en woningcorporaties nemen bestuurlijk en ambtelijk deel aan een kerngroep 'Samenwerken aan veerkrachtige wijken'. De kerngroep stelt per wijk gezamenlijk een integrale wijkvisie en wijkagenda op, waarin aandacht is voor: • Leefbaarheid.• De uitdagingen en thema's vanuit de Kijk op de Wijk 2022, inclusief de participatie van belanghouders en bewoners per wijk.	Gemeente en woningcorporaties Gemeente en woningcorporaties

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
Almelo samen in de ‘Kerngroep Wijkontwikkeling’. De kerngroep prioriteert op basis van gezamenlijke analyse gekoppeld aan de inzichten van bewoners. Deze Kerngroep kan rekenen op de inzet van deskundigen op verschillende terreinen in de organisaties. Hierbij verbinden we verschillende opgaven en thema’s, zoals de warmtetransitie, Almelo Klimaatadaptatiestrategie, vastgoedstrategie (o.a. herstructurering), investeringen in de openbare ruimte, aanpak van armoede, doorstroming, participatie, zorg & welzijn en voorzieningen. De kerngroep geeft met de betrokken bestuurders sturing aan de integrale vernieuwingsaanpak van geprioriteerde gebieden.	• De volgordelijkheid van het opstellen van een visie en agenda, waarbij we gezamenlijk starten bij de wijk en/of gebied met de hoogste prioriteit*. • De corporaties worden betrokken bij de op te stellen ontwikkelvisie Spoorzone (Stationsgebied, de wijk Kerkelanden en de bedrijventerreinen Achter De Molen en Westerdok). • Het inventariseren van alle fysieke en sociale plannen van gemeente en woningcorporaties per wijk, waarbij specifiek aandacht is voor de vastgoedopgave met o.a. herstructurering (sloop-nieuwbouw), verduurzaming en aan- en verkoop. • Het onderzoeken van de mogelijke inzet van bestaande instrumenten, zoals opkoopbescherming, uitwerking goed verhuurderschap, aanpak ondermijning, WBMGP en zelfbewoningsplicht. • Het onderzoeken van de mogelijke inzet van nieuwe instrumenten, bijvoorbeeld uit de nationale prestatieafspraken [NPA]. <i>*Almelo kent 12 wijken (CBS indeling), waaronder enkele wijken met prioriteit. Dit zijn Nieuwstraatkwartier, Ossenkoppelerhoek en Wierdensehoek (Kerkelanden). De woningcorporaties denken aanvullend o.a. aan de wijken De Riet, Aalderinkshoek en Sluitersveld.</i> Gemeente, Beter Wonen en Sint Joseph nemen deel aan het leernetwerk “Gemengde wijken als opstap naar inclusieve wijken” van Platform 31. De resultaten worden in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd.	Gemeente en woningcorporaties
6) Sturen op wijkdifferentiatie De woningcorporaties streven naar een evenwichtige spreiding van specifieke doelgroepen, passend bij de draaglast van wijken en buurten. Dit kan betekenen dat er in wijken met een grote concentratie aan sociale huurwoningen een groter aandeel in het midden- en hoge segment wordt toegevoegd en vice versa. Bij (grote) uitleglocaties en bij herstructureringsprojecten wordt in gezamenlijkheid besloten over een gezonde mix tussen sociale huur, (midden)dure huur en koopsegmenten. De huurdersorganisaties worden betrokken bij de planvorming en (inhoud van de) voorlichting aan huurders.	De woningcorporaties hanteren de maximale 15% beleidsruimte voor lage middeninkomens en urgenten met een hoger inkomen om zo bij te dragen aan gedifferentieerde wijken. De gemeente en de woningcorporaties werken aan gedifferentieerde wijken door hun instrumentarium in te zetten. • Vroegtijdig overleg over planontwikkeling, scherpe doelen bij aanbestedingen en contracteringen, voortvarende ruimtelijke procedures om differentiatie in wijken mogelijk te maken. • Kaders stellen aan middenhuur nieuwbouw door marktpartijen (waarborgen kwaliteitsniveau). • Faciliteren uitrust van ontwikkellocaties.	Woningcorporaties Gemeente en woningcorporaties

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
7) Match vraag en aanbod wonen en zorg De woningcorporaties zetten een deel van hun woningvoorraad in voor het huisvesten van specifieke doelgroepen (verhuur zorgvastgoed en bemiddeling huishoudens met zorg- en/of begeleidingsbehoefte). De gemeente Almelo (sociaal domein) heeft de regie op de match tussen vraag en aanbod van bewoners met een zorg- en begeleidingsbehoefte en beschikbaarheid van sociale huurwoningen.	De gemeente en woningcorporaties werken samen aan oplossingen om kwetsbare doelgroepen te huisvesten, waaronder: • De gemeente experimenteert met doorstroomwoningen binnen haar eigen vastgoed (Appelstraat) en onderzoekt de (on)mogelijkheden van deze oplossing. De eigen woningen geldt als pilot en ervaringen hiervan worden gebruikt bij het onderzoek naar de doorstroomwoningen van corporaties • De gemeente gaat in gesprek met de woningcorporaties om hierover voor 1 juli concrete afspraken te maken De gemeente samen met het Zorgkantoor bepaalt wat de woonbehoefte van inwoners met een Wlz-indicatie in Almelo is en daar waar de Wlz-indicatie verzilverd kan worden met een zogenaamd volledig pakket thuis (VPT) de gemeente op advies van het Zorgkantoor met de woningcorporaties en zorgaanbieders kijkt naar de mogelijkheden om wonen en zorg voor deze groep inwoners te clusteren. In 2023 monitoren woningcorporaties, gemeente en zorgpartijen het effect van eerdere inschrijving van tienermoeders, zeker gezien de toenemende krapte op de woningmarkt.	Gemeente Gemeente Gemeente en woningcorporaties Gemeente en woningcorporaties
8) Stimuleren doorstroming De partijen zetten gezamenlijk instrumenten in om doorstroming te bevorderen. Uitgangspunt is een aantrekkelijk doorstroomaanbod, passend bij de huidige nettowoonlasten en woonsituatie van de huurder.	De gemeente stimuleert doorstroming o.a. door: • Een bewustwordingscampagne ‘tijd gaat snel’ voor alle senioren in Almelo, zodat senioren veiliger en comfortabeler thuis kunnen wonen. • Een onderzoek of de coaches voorzieningen mede ingezet kunnen worden als wooncoaches voor senioren om zo het verhuizen te ontzorgen. • Het volgen van het Rijksprogramma ‘wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen’. De woningcorporaties gaan vanuit het onderzoek naar het aandeel senioren in (te) grote eengezinswoningen in gesprek met de gemeente en huurdersorganisaties over het stimuleren van doorstroming.	Gemeente Woningcorporaties
9) Inzet op aanpak en preventie van betalingsproblemen De woningcorporaties en gemeente blijven inzetten op preventie en vroegsignalering van betalingsproblemen, in nauwe samenwerking met partners. De gezamenlijke werkafspraken in o.a. het Convenant Vroegsignalering (Vroeg erop af) en de Doorbraakmethode worden gehanteerd. Partijen	De gemeente en woningcorporaties evalueren tweemaal per jaar het proces rondom vroegsignalering om het proces continu te verbeteren. Corporaties continueren gezamenlijke en eigen inzet.	Gemeente en woningcorporaties Alle partijen

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
werken samen aan het Schuldenlab en Armoedepact. Daarnaast zet ieder eigen instrumenten in, zoals het sociaal incassobeleid van de woningcorporaties, het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid en maatwerk waar passend.	De gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties gaan in gesprek over de uitkomsten van het onderzoek naar de voorzieningenwijzer en ondernemen eventuele vervolgacties.	

Reguliere afspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
10) Gebiedsgericht werken met wijkteams Gemeenten sturen de integraal opgezette wijk- en buurtteams aan. Deze komen frequent bijeen en verbinden partijen op het gebied van wonen, werk, welzijn en zorg. Bewoners met een of meerdere problemen kunnen hier terecht voor simpele oplossingen of een ondersteuningsplan. Gemeenten zorgen voor een zichtbaar aanspreekpunt in de wijk, waarbij bewoners met vragen en meldingen terecht kunnen.	De woningcorporaties en gemeentelijke sociale wijkteams werken samen met de politie, GGZ en verslavingszorg om te voorkomen dat overlastsituaties escaleren.	Gemeente en woningcorporaties
11) Maximaal 15% toewijzen via directe bemiddeling Partijen sturen op het toewijzen van maximaal 15% van de vrijkomende sociale huurwoningen aan specifieke doelgroepen via voorrang of directe bemiddeling. Dit percentage is exclusief de herstructureringsurgenten².	Jaarlijks monitoren de woningcorporaties het aantal toewijzingen via directe bemiddeling, uitgesplitst naar subdoelgroepen.	Woningcorporaties
12) Woonruimteverdeling Beter Wonen en Sint Joseph wijzen woningen toe via een eenduidig en transparant (regionaal) woonruimteverdeelsysteem.	Beter Wonen en Sint Joseph gaan in 2023 over van Woonburo Almelo naar een gezamenlijk woonvindstelsel. De woningcorporaties betrekken de gemeente en huurdersorganisaties op passende wijze.	Woningcorporaties
13) Zorgvuldige huisvesting kwetsbare huurders De gemeenten en woningcorporaties ondersteunen kwetsbare bewoners. Woningcorporaties sturen waar mogelijk in spreiding. Gemeenten vervullen hun rol vanuit de Wmo, met extra aandacht voor welzijn en eenzaamheid. Huurdersorganisaties hebben een belangrijke signalerende functie in de wijken en buurten en brengen signalen in bij de gemeente en woningcorporaties.	De woningcorporaties en gemeenten houden de vinger aan de pols bij kwetsbare bewoners, ondernemen actie bij eerste signalen en zijn een laagdrempelig aanspreekpunt voor bewoners.	Gemeente en woningcorporaties

² Een herstructureringsurgent is iemand die “verplicht” vanwege sloop of grootschalige renovatie moet verhuizen. Hiervoor krijgt hij/zij voorrang op ander woningzoekende d.m.v. een urgentielabel in Woonburo Almelo. Deze laten de woningcorporatiesbewust buiten de directe bemiddeling en 15%-norm, omdat dit vaak een eenmalige situatie betreft.

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
14) Centraal meldpunt voor huisvestingsvragen van zorgpartijen en particuliere initiatieven De gemeente centraliseert de huisvestingsbehoefte van (Wet Langdurige Zorgaanbieders) zorgaanbieders. Gemeente en woningcorporaties verkennen gezamenlijk met zorgorganisaties de ontwikkeling van huisvesting bij nieuwe initiatieven.	De gemeente samen met het Zorgkantoor bepaalt wat de woonbehoefte van inwoners met een Wlz-indicatie in Almelo is en daar waar de Wlz-indicatie verzilverd kan worden met een zogenaamd volledig pakket thuis (VPT) de gemeente op advies van het Zorgkantoor met de woningcorporaties en zorgaanbieders kijkt naar de mogelijkheden om wonen en zorg voor deze groep inwoners te clusteren. (Zie punt 7: Match vraag en aanbod wonen en zorg).	Gemeente
15) Inflatievolgend huurbeleid De woningcorporaties bepalen de huurverhoging in afstemming met haar eigen huurdersorganisatie. Daarbij opereren ze conform landelijke wet- en regelgeving en bieden binnen die kaders maatwerkmogelijkheden voor huurbevrozing -of verlaging. De woningcorporaties zijn vooralsnog niet voornemens om gebruik te maken van inkomensafhankelijke huurverhoging.	De gemeente behandelt vastgoedinitiatieven via de intaketafel (omgevingswet). Beter Wonen en Sint Joseph bepalen de huurverhoging 2023 in afstemming met de SHBW en de HAR. Hierbij houden de woningcorporaties rekening met de landelijke wet- en regelgeving en Nationale prestatieafspraken voor de volkshuisvesting [NPA].	Gemeente Woningcorporaties
16) Gedifferentieerd woningaanbod Beter Wonen en Sint Joseph voeren streefhuurbeleid gebaseerd op een reële en betaalbare prijskwaliteitsverhouding en stuurt op een divers aanbod.	Beter Wonen en Sint Joseph stemmen elkaars portefeuillestrategie op elkaar af om passend en divers huuraanbod te houden. De gemeente en huurdersorganisaties worden daarbij betrokken.	Woningcorporaties
17) Streefhuurbeleid Beter Wonen en Sint Joseph hanteren een streefhuurbeleid waarmee ze sturen op een divers aanbod (en daarmee instroom) per wijk.	Beter Wonen en Sint Joseph werken met verschillende streefhuren om o.a. de instroom per wijk evenwichtiger te maken. Hierbij hanteren ze een streefhuur vanaf 70% van maximaal (volgens WWS) in het DAEB-segment. De woningcorporaties voorzien een mogelijke aanpassing van haar huurbeleid door de nationale prestatieafspraken [NPA] en de huurdersorganisaties adviseren hierover.	Woningcorporaties Woningcorporaties
18) Regionaal evenwicht in huisvesting urgente doelgroepen Almelo geniet als centrumgemeente met veel voorzieningen de voorkeur van urgente doelgroepen en de zorgorganisaties waar ze uitstromen. Gemeente en woningcorporaties sturen met hun collega's in de regio op meer spreiding, om de druk op de Almelse wijken te verlichten.	Gemeente Almelo heeft (nog steeds) de centrumfunctie voor beschermd wonen. De gemeente geeft uitvoering aan de regionale afspraken, waaronder het streven voor de terugkeer naar eigen gemeente.	Gemeente
19) Huisvesting woonwagenedwoners De gemeente zet in op het faciliteren van natuurlijke aanwas van de huidige bewoners van woonwagenlocaties in Almelo.	De gemeente bepaalt (na consultatie van corporaties) de locaties voor 12 extra standplaatsen en stelt samen met de woningcorporaties een uitvoeringsplan op.	Gemeente

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
Huisvesting is ultimo de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er ligt een behoefte aan extra huisvesting voor woonwagenebewoners.		
20) Huisvesting arbeidsmigranten De woningcorporaties zien longstay arbeidsmigranten als reguliere woningzoekenden. Arbeidsmigranten kunnen zich via het woonruimteverdeelsysteem inschrijven voor een woning. Shortstay arbeidsmigranten zien de woningcorporaties niet als hun doelgroep, hier ligt een opgave voor marktpartijen in samenspraak met de gemeente.	Gemeente zet in op grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten met als doel overlast in bestaande wijken te voorkomen. Realisatie van pilot grootschalige huisvesting arbeidsmigranten.	Gemeente Gemeente
21) Huisvesting en begeleiding statushouders Beter Wonen en Sint Joseph huisvesten in samenwerking met de gemeente statushouders conform de taakstelling. Statushouders zijn in principe reguliere woningzoekenden. Gemeente en de woningcorporaties willen maatwerk mogelijk maken in die uitzonderlijke gevallen waarin een spoedige huisvesting van belang is. Gemeente kan uitzonderlijke gevallen onder de aandacht brengen van woningcorporaties. Als uitzonderlijke gevallen daarom vragen, bieden woningcorporaties maatwerk. Woningcorporaties zijn zelf verantwoordelijk voor de beoordeling of een uitzondering noodzakelijk is. Partijen werken samen op basis van de Wet Inburgering. De gemeente heeft de regie over de begeleiding van statushouders bij het vinden van een woning en het bewonen van een woning.	De gemeente gaat in gesprek met de woningcorporaties over lokale oplossingen voor de landelijke asielcrisis en de aan de gemeente opgelegde taakstelling. De gemeente en woningcorporaties evalueren de huisvesting en begeleiding van statushouders.	Gemeente Gemeente
22) Inzet woningcorporaties op schoon, heel en veilig De woningcorporaties en de gemeente investeren binnen de eigen wettelijke kaders in schoon, heel en veilig om de leefbaarheid en veiligheid van de woonomgeving te verbeteren.	De gemeente en woningcorporaties continueren hun investeringen in schoon, heel en veilig, waaronder: • Het participeren in het project buurtbemiddeling om overlast te beperken, escalatie te voorkomen en leefbaarheid te versterken. • Het ondersteunen van bewonersinitiatieven die als doel hebben de leefbaarheid verbeteren.	Gemeente en woningcorporaties

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
23) Uitwisseling gegevens – overlastaanpak Woningcorporaties en gemeente delen onderling persoonsgegevens van (toekomstige) huurders om onder andere overlast doeltreffend aan te pakken. Politie, OM en andere (zorg)instanties en -partijen kunnen ook betrokken worden. Per geval wordt de verwerking van persoonsgegevens die in dit kader worden verricht, uitgewerkt volgens de principes uit de (Europese) (privacy)wetgeving.	Overleg over de uitwisseling van persoonsgegevens is in 2022 gestart, maar heeft nog niet tot concrete afspraken geleid. In 2023 zullen partijen het overleg voortzetten en een werkwijze overeenkomen (bijv aan potentiële huurder een machtiging vragen voor opvragen uittreksel BRP met woonhistorie).	Gemeente en woningcorporaties

Hoofdstuk 3 TOEKOMSTBESTENDIGE EN DUURZAME WONINGVOORRAAD

Opgaven en ambitie

Alleen een omgeving waar toekomst in zit, is een prettige omgeving voor vandaag. Zaken als duurzaam ruimtegebruik, energieneutraal verwarmen en klimaatbestendig bouwen klinken al snel als langetermijndoelen, maar hebben in feite invloed op ons dagelijks leven. Onze duurzame ambities zijn groot: we volgen daarin de uitgangspunten van het Klimaatakkoord: 49% minder CO₂-uitstoot in 2030 en voor 2050 moet de uitstoot met 95% zijn gedaald. Over de route richting 95% CO₂-vermindering is nog veel onduidelijk. Ontwikkelingen volgen elkaar razendsnel op en we kunnen maar één keer ons geld investeren. We kiezen daarom voor maatregelen die bewezen effectief zijn en koppelen verduurzaming aan andere opgaven. Een toekomstbestendige woon- en leefomgeving gaat immers niet alleen over duurzaamheid, maar ook over bijvoorbeeld fijn oud worden in een vertrouwde leefomgeving. We trekken als gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties samen op om tot een toekomstbestendig en duurzaam Almelo te komen.

Doelen

- Een betaalbare energietransitie voor de huurder, binnen eigen invloedssfeer energiearmoede voorkomen;
- Een deel van de bestaande voorraad gereed maken voor aansluiting op een aardgasvrije energievoorziening;
- Vergroten van het wooncomfort van de huurder door verduurzaming;
- Een communicatiestrategie t.a.v. verduurzaming die aansluit bij de leefwereld van de huurder;
- Zorgen dat (oudere) inwoners een fijne woonomgeving krijgen/behouden, in nabijheid van anderen en met voorzieningen binnen bereik;
- De woonomgeving klimaatadaptiever maken: met name beter ingesteld op hitte en extreme neerslag.

Focusafspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
24) Gemeente Almelo – regierol in warmtetransitie Gemeente Almelo hanteert de warmtevisie ³ . De woningcorporaties zijn partners in de energietransitie en nemen samen met netbeheerder Cogas en Waterschap Vechtstromen deel aan de ambtelijke werkgroep ‘Transitievisie Warmte’. Partijen werken intensief samen en geven de opgave richting 2050 in partnerschap vorm. Op wijk- en complexniveau	De gemeente pakt haar regierol in de warmtetransitie door: • Het vaststellen van de wijkuitvoeringsplannen voor de warmtetransitie in delen van de Aalderinkshoek, Windmolenbroek en het bedrijventerrein aan de Bornestraat;• Het betrekken van de woningcorporaties bij de wijkuitvoeringsplannen; en• Het betrekken van de woningcorporaties bij het actualiseren van haar warmtevisie	Gemeente

³ <https://omgevingsvisie.almelo.nl/assets/img/hero/Warmtevisie-Almelo.pdf>.

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
werken gemeente en woningcorporaties praktisch samen om de energietransitie mogelijk te maken. De planning van investeringen van woningcorporaties en gemeente (o.a. verduurzaming en ruimtelijke inrichting) sluiten zoveel mogelijk op elkaar aan. De gemeente investeert in de inrichting van de openbare ruimte.		
25) Verduurzaming woonlastenneutraal De kosten van de verduurzaming en energietransitie resulteren niet in hogere woonlasten voor de huurders bij gelijk verbruik of gelijke energie/gasprijzen. Daarbij maken de woningcorporaties gebruik van de Aedes-vergoedingentabel⁴:	De gemeente geeft uitvoering aan het plan van aanpak ‘inclusieve energietransitie Almelo’ en zet hiervoor minimaal € 300.000,- in. Samen met de woningcorporaties start de uitvoering van: • Proefproject Energiefixers (kleine energiemaatregelen, tochtstrip, radiatorfolie enz.); • Proefproject Gespikkeld bezit (corporaties nemen de particuliere woningbezitters tussen corporatiesbezit mee; woningeigenaren krijgen hetzelfde aanbod.); • Gedragsverandering na energieaanpassingen; • Ondersteunen bij de uitvoering van de Flora- en Faunawet. De woningcorporaties gaan -conform de nationale prestatieafspraken [NPA]-verduurzamen. Dit krijgt vorm doordat woningcorporaties afzien van toepassing van de vergoedingentabel die nu gehanteerd wordt om de huurstijging te bepalen na het nemen van isolatiemaatregelen.	Gemeente Woningcorporaties
26) Stimuleren van nieuwe woonvormen De huurdersorganisaties zijn grote voorstanders van het uitbreiden van het aanbod van vernieuwende vormen van samen wonen. Denkrichting: jong en oud onder één dak, om eenzaamheid te bestrijden, samenredzaamheid te vergroten (preventie) en elkaar helpen. Daarnaast richt het initiatief zich op een combinatie van maatschappelijke kosten verlagen en woongeluk vergroten. Het kan gaan om bestaande complexen of ontwikkeling van nieuwbouw.	De corporaties, huurdersorganisatie en gemeente hebben een plan van aanpak opgesteld met betrekking tot het stimuleren van nieuwe woonvormen. In 2023 willen we onderzoeken hoe groot het onderliggende probleem is ten aanzien van huisvesting (van bijvoorbeeld jongeren of senioren) en eenzaamheid. Vanuit dat inzicht en deze resultaten werken we aan oplossingen.	Alle partijen

⁴ <https://aedescms.getbynder.com/m/63b647c37f2b47a7/original/Handreiking-Vergoedingentabel-Aedes-en-Woonbond-mei-2021.pdf>.

Reguliere afspraken

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
27) Verduurzaming bestaande woningvoorraad De woningcorporaties verduurzamen de voorraad op basis van de eigen duurzaamheids- en portefeuillestrategie. Ze verduurzamen de voorraad langs de volgende lijnen: ➤ Corporaties renoveren en isoleren woningen met voorbereiding op aardgasloos; ➤ Ventilatiemogelijkheden optimaliseren (deels bewonerscommunicatie) om schimmel- en vochtproblematiek tegen te gaan; ➤ No-regret investeringen: investeren in bewezen effectieve methodes zoals schil-, dak en vloerisolatie en waar mogelijk het aanbrengen van zonnepanelen; ➤ Doelstelling Beter Wonen: gemiddeld energielabel A 2030 (meetmethodiek 2021, <160 kWh/m² bij gemiddeld verbruik); ➤ Doelstelling Sint Joseph: label B in 2026.	De woningcorporaties verduurzamen door: • Het renoveren en verduurzamen van 612 woningen, waarvan 255 woningen door Sint Joseph en 357 woningen door Beter Wonen. • Het voortzetten van reguliere activiteiten in het kader van kwaliteit en duurzaamheid, zoals vervanging van cv-ketels voor een duurzamer alternatief [NPA], sanering asbestdaken en het aanbrengen van ledverlichting. De woningcorporaties versnellen het verduurzamen door: • Uitwerken van de nationale prestatieafspraken [NPA], waarin o.a. is opgenomen dat uiterlijk in 2028 alle woningen met een E, F of G-labels uit de sector zijn verdwenen. • Aanhaken bij de ontwikkeling van een Nieuwe Energie Kaart, waarin alle verduurzamingsplannen van o.a. de woningcorporaties en netbeheerders voor de komende jaren staan. • Concretiseren van het verduurzamen voor de komende jaren per wijk in overeenstemming met de meerjarenbegroting. • Het in gesprek gaan met de gemeente en andere belanghouders, zoals een netbeheerder of waterschap, om te zoeken naar koppelkansen. De Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) is niet langer beschikbaar, maar de gemeente volgt eventuele subsidiekansen en informeert de woningcorporaties hierover.	Woningcorporaties Woningcorporaties Gemeente
28) Bewonerscommunicatie De gemeente en woningcorporaties kennen verschillende stimuleringsregelingen en initiatieven om bewoners bewust te maken van duurzaam wonen. Gebruik hiervan heeft positieve effecten op de woonlasten. Voor de sociale huurder is andere communicatiestrategie nodig dan voor eigenaar-bewoners. Hierin trekken partijen samen op.	De gemeente en woningcorporaties werken samen vanuit de versnellingsweek binnen een werkgroep een gezamenlijk communicatieplan mét afspraken uit. Alle partijen kiezen voor effectieve communicatiekanalen, zoals reguliere contactmomenten. Bijvoorbeeld via nieuwsberichten op de website of in nieuwsbrieven. De gemeente voorziet in informatie over gemeentelijke regelingen, mogelijkheid tot voorlichting (Duurzaam Bouwloket) en acties voor huurders (o.a. Almelo doet wat).	Gemeente en woningcorporaties Alle partijen Gemeente Almelo Huurdersorganisaties

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
29) Almeloze klimaatadaptatiestrategie 2021 t/m2025 Gemeente Almelo zet met de woningcorporaties en andere partners in op klimaatadaptatie en het behoud van de ‘groene longen van Almelo’. Hiervoor gebruikt de gemeente Almelo de volgende leidende principes: ➤ We werken samen met onze partners en collega’s. ➤ We koppelen andere werkzaamheden kostenefficiënt met klimaatadaptatie. ➤ We stimuleren inwoners, bedrijven en woningcorporaties om zelf klimaatadaptatieve maatregelen te nemen. ➤ We stellen regels op in het Omgevingsplan om nieuwbouwplannen klimaatbestendig in te richten en voorkomen hiermee nieuwe onwenselijke situaties. ➤ We verdiepen onze kennis: elke zes jaar herijken we onze strategie en uitvoeringsagenda.	De huurdersorganisaties communiceren actief met bewonerscommissies en organiseren bewonersavond(en), eventueel in samenwerking met de woningcorporaties en gemeente. De gemeente geeft invulling aan haar klimaatadaptatiestrategie door: • Het verbinden van haar opgaven voor klimaat integraal met de groot onderhoudsopgaven in de openbare ruimte. Op deze manier wordt werk met werk gerealiseerd. De integraal groot onderhoudsopgaven worden jaarlijks intern en extern afgestemd. Hiermee kunnen andere ontwikkelingen verbonden worden met de integrale opgaven in de openbare, waaronder ook klimaatmaatregelen. • De subsidieregeling “doe es groen”, ook in 2023 beschikbaar. De gemeente werkt samen met de woningcorporaties een gezamenlijke structurele aanpak uit voor zo onderhoudsvrij mogelijke groene tuinen. Onderdeel van deze aanpak is het realiseren van een aantal voorbeeld tuinen in de verschillende wijken. Beter Wonen gaat in 2023 ook aan de slag met haar visie op duurzaamheid Sint Joseph levert in de eerste helft van 2023 een geactualiseerd duurzaamheidsbeleid op, met daarin een visie op duurzaamheid en een verdere uitwerking op tactisch niveau. Naast verduurzaming van het woningbezit krijgt hittestress en klimaatadaptatie daarin ook een plek.	Gemeente Almelo Gemeente en woningcorporaties Beter Wonen Sint Joseph
30) Langer thuis in de bestaande voorraad Gemeente en woningcorporaties maken langer zelfstandig thuis wonen mogelijk door: ➤ Nieuwbouwwoningen levensloopgeschikt op te leveren. ➤ Woningaanpassing bij renovatie of door middel van een Wmo-aanvraag te faciliteren. ➤ Gezamenlijk match tussen vraag en aanbodvormen van wonen en zorg verbeteren.	De gemeente en woningcorporaties geven uitvoering aan het WMO-convenant. Beter Wonen levert 16 woningen en 11 eenheden levensloopgeschikt op.	Gemeente en woningcorporaties Beter Wonen
31) Scootmobielen ➤ Gemeente en woningcorporaties stemmen af als de stalling van scootmobielen in de bestaande voorraad tot	Gemeente en woningcorporaties stemmen waar wenselijk op projectniveau eventueel af over de (mogelijke) afgifte van gemeentelijke grond en een omgevingsvergunning om het plaatsen van liften of stallingsruimten voor scootmobielen mogelijk te maken.	Gemeente en woningcorporaties

Afspraak 2022 t/m 2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
ruimtegebrek en overlast in de openbare ruimte of tot een gevaar voor de brandveiligheid leidt. ➤ Bij nieuwbouw geschikt voor senioren zorgen gemeente en woningcorporaties voor voldoende ruimte voor de stalling van scootmobielen. ➤ HAR en SHBW signaleren in welke complexen problematiek met scootmobielen speelt.	Beter Wonen neemt het initiatief om samen met de gemeente en o.a. de brandweer werkafspraken te maken over scootmobielen.	Beter Wonen

Hoofdstuk 4 SAMENWERKING

Opgaven en ambitie

We werken als gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties samen om onze doelstellingen te bereiken. Essentieel voor goede samenwerking is respect voor verschillende perspectieven en een constructieve houding wanneer de gemeente, woningcorporaties of huurdersorganisaties verschillen in hun visie. Dit vraagt om begrip voor elkaars situatie, vertrouwen en de kunde om de dialoog te voeren. Daarnaast vraagt een goede samenwerking: open en transparante informatie-uitwisseling, heldere overlegstructuren en korte lijnen. Meerjarig bestuurlijk commitment en ambtelijke slagkracht in het integraal samenwerken aan veerkrachtige wijken is cruciaal om van afspraken tot de gewenste uitvoering te komen. Meerjarige prestatieafspraken zijn slechts een middel, de sleutel ligt in planmatig samenwerken aan realisatie. Daarbij hoort een gezamenlijk langetermijnvisie op de opgave, samen plannen en afspraken maken, samenwerken aan realisatie en elkaar constructief-kritisch aanspreken als de uitvoering niet naar wens loopt. Het krachtige gedeelde toekomstbeeld is nodig om de waan van de dag in de eigen organisatie niet de overhand te laten nemen. Samenwerking breder dan 'de driehoek' van gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties is vanzelfsprekend nodig om wijken integraal te verbeteren. Kortom, in brede alliantie gaan we samen voor een toekomstbestendige leefbare stad en dorpen!

Doelen

- Programmatische samenwerking om regie te houden op de voortgang;
- Samenwerken door duurzame investeringen te doen met toekomstbestendige eigen organisaties als basis;
- Wederkerigheid in de onderlinge relatie: we verwachten acties van elkaar.

Focusafspraken

Afspraak 2022-2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
32) Verbinding door Kerngroep Wijkontwikkeling Door de integrale benadering van wijkontwikkeling, herstructurering en stadsontwikkeling heeft de Kerngroep Wijkontwikkeling een belangrijke rol in het informeren en verbinden van bestuurders, ambtelijke specialisten, bewoners en andere belanghebbenden. De Kerngroep informeert de verschillende partijen tijdig en proactief over de voortgang, kansen en knelpunten.	Conform afspraak 5) Samenwerken aan veerkrachtige wijken.	Gemeente en woningcorporaties

Afspraak 2022-2026	Afspraak 2023	Regie op realisatie
33) Bestuurlijk overleg prestatieafspraken 2x per jaar vindt het bestuurlijk overleg prestatieafspraken plaats. De voorbereiding van de Bestuurlijke Agenda vindt plaats in een ambtelijk overleg (tripartiet) waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn.	Ten minste tweemaal per jaar een bestuurlijk overleg (tripartiet).	Alle partijen
34) Opstellen Actieprogramma De voorstellen van de woningcorporaties en de gemonitorde voortgang op de meerjarige afspraken en Actieprogramma vormen de basis voor het volgende Actieprogramma. In het najaar maken partijen per meerjarige afspraak de gezamenlijke plannen en eigen voornemens concreet. Hiermee wordt een Actieprogramma voor het daaropvolgende jaar toegevoegd. Ook toetsen de partijen vroegtijdig de meerjarige afspraken kort op de actualiteit.	Alle partijen stellen in het tweede en derde kwartaal een beknopt activiteitenoverzicht voor het komende jaar op. In het derde kwartaal presenteren de partijen deze overzichten aan elkaar om gezamenlijk het actieprogramma voor het komende jaar vorm te geven. Hierbij toetsen de partijen ook de meerjaren afspraken. In het derde en vierde kwartaal stellen de partijen gezamenlijk een actieprogramma op en stellen deze bestuurlijk vast voor 15 december.	Alle partijen
35) Monitoren prestatieafspraken De realisatie en voortgang van de prestatieafspraken worden elk kwartaal gemonitord en in het voorjaarsoverleg besproken.	Realisatie monitoren en bespreken (zie ook de figuur op de volgende pagina).	Alle partijen
36) Lokale & regionale samenwerkingsafspraken Partijen geven uitvoering aan lokale en regionale afspraken en convenanten.	Partijen blijven uitvoering geven aan afspraken en convenanten.	Alle partijen

Zo werken we gedurende het jaar aan het realiseren van actuele prestatieafspraken:

